

5. Cíl výuky

Cíl výuky

Cíl pro učitele?
Co budu v hodině dělat?

Cíl výuky

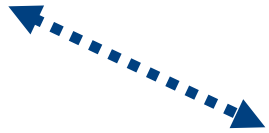
Cíl pro žáky?
Co budeme v hodině dělat?

Cíl výuky

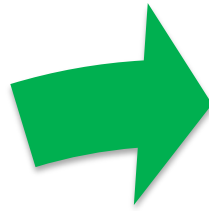
„Výukový cíl chápeme jako představu o kvalitativních a kvantitativních změnách u jednotlivých žáků v oblasti kognitivní, afektivní a psychomotorické, kterých má být dosaženo ve stanoveném čase v procesu výuky.“

Kalhous (2002)

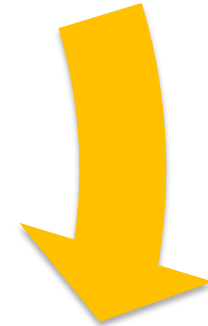
Ideál

Cíl

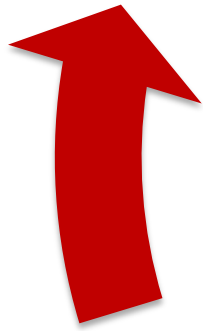
Plán
(postup dosažení
cíle)

Výuka
(uskutečnění
plánu)

Reflexe
(porovnání výsledku
s cílem)

1. Dělení cílů podle míry obecnosti

1. Vzdělávací cíl	A. obecné (vzdělávací) cíle
2. Cíle jednotlivých typů a druhů škol	
3. Cíle vzdělávacích oblastí	B. specifické (výukové) cíle
4. Cíle tematických celků (předmětů)	
5. Cíle vyučovacích jednotek (např. hodiny)	konkrétní cíle
6. Cíle jednotlivých částí vyučovacích jednotek	
7. Učební požadavky (cíle učebních situací, učební úlohy)	

A. Obecné cíle (RVP G)

Vzděláváním na čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií se usiluje o naplnění těchto cílů:

- vybavit žáky klíčovými kompetencemi na úrovni, kterou předpokládá RVP G
- vybavit žáky širokým vzdělanostním základem na úrovni, kterou popisuje RVP G
- připravit žáky k celoživotnímu učení, profesnímu, občanskému i osobnímu uplatnění

B. Specifické cíle

Specifické cíle

- Vysvětlit žákům základní principy parního stroje.
- Přezkoumat hlavní události, které vedly ke druhé světové válce.
- Rozvinout u žáků pochopení básně Prométheova játra od Jiřího Koláře.

Výsledky žáků **nebo** kompetence?

Výsledky

- Cíl:
 - Efektivita
 - Pracovní síla
 - Zpátky ke kořenům
- Řízení:
 - Shora dolů
 - Standardy
- Kontrola
 - Testování
 - Psaní zpráv
- Vyučování
 - Písemné úkoly
 - Individualizmus

Kompetence

- Cíl :
 - Autonomní jedinec
 - Demokratická výchova
 - Všeobecné vzdělání
- Řízení:
 - Místní správa
 - Důvěra
- Kontrola
 - Formativní hodnocení
 - Dialog
- Vyučování
 - Dialog a diskuse
 - Komunita

Dva soupeřící diskurzy

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou definovány jako přenosný a univerzálně použitelný soubor vědomostí, dovedností a postojů, které potřebuje každý jedinec pro své osobní naplnění a rozvoj, pro zapojení se do společnosti a úspěšnou zaměstnatelnost.

Klíčové kompetence v RVP

A) klíčové kompetence: soubor obecných cílových požadavků, ke kterým má směřovat vzdělávání

- PŘÍKLAD

mezi způsobilostmi, jimiž má disponovat žák na konci základního vzdělávání, je spolupracovat a pracovat ve skupině i v týmu ... a na základě poznání nebo přijetí své role vyjednávat, hledat řešení a pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce

Klíčové kompetence v RVP

B) očekávané výstupy: soubor konkrétních výsledků vzdělávání v jednotlivých oblastech a oborech

PŘÍKLAD – Komunikační a slohová výchova

Žák:

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru

Klíčové kompetence: problémy

- Chybí přesné vymezení
- Jak se utváří KK u žáka?
- Jak můžeme hodnotit KK?
- Měli bychom kompetence vůbec hodnotit?
- Jak mají učitelé realizovat dosahování kompetencí různého typu složitosti či obecnosti?
- Jak budou odlišeny očekávané výstupy v kognitivní rovině s krátkodobou existencí, od výstupů projevujících se dlouhodobými účinky?
- Chybí evaluační standardy

2. Dělení cílů podle obsahového zaměření

- Kognitivní (vzdělávací, poznávací) cíle - Benjamin S. Bloom
- Afektivní (postojové, hodnotové, výchovné v užším smyslu) cíle - David R. Kratwohl
- Psychomotorické (výcvikové) cíle - R. H. Davea

Bloomova taxonomie

Tvořit

Hodnotit

Analyzovat

Aplikovat

Porozumět

Zapamatovat

Bloomova taxonomie

Tvořit

Hodnotit

Analyzovat

Aplikovat

Porozumět

Zapamatovat

VYŠŠÍ

nižší

Pomůcka č. 1 pro stanovování cílů: Metoda SMART

Specifický: vztah k určité konkrétní činnosti

Měřitelný: stanovení požadované kvality i rozsahu

Akceptovatelný: v souladu se zjištěnými potřebami

Realistický: musí existovat reálná šance pro žáky, aby dosáhli cíle

Termínovaný: ohraničený v čase

Pomůcka č. 2: Výkonové cíle

Vědět

Napsat

Porozumět

Vysvětlit

Být si jistý

Demonstrovat

Ocenit

Vyhodnotit

Být seznámen s něčím

Vyjmenovat

Pochopit

Vytvořit

Výkonové cíle

Vágní

Vědět

Porozumět

Být si jistý

Ocenit

Být seznámen s něčím

Pochopit

Výkonové

Napsat

Vysvětlit

Demonstrovat

Vyhodnotit

Vyjmenovat

Vytvořit

Specifický cíl – Nevýkonový -Výkonový

1. Specifický cíl

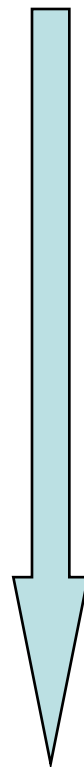
Zlepšit žákovské porozumění významu propagandy v 20. stol.

2. Nevýkonový cíl

Rozvinout povědomí žáků o autorově předpojatosti ve vybraných článcích

3. Výkonový cíl

Žák *vyjmenuje* šest vět z pasáže o propagandě, které ukazují předpojatost a vyjadřují úhel pohledu autora textu

F. L. Wright: Kaufmann House Falling Water (1935-39)

Nevýkonové a výkonové cíle

Nevýkonový

Rozvinout u žáků pochopení budovy F. L. Wrighta Kaufmann House – Falling Water

Výkonový

Na konci hodiny budou žáci schopni

1. Rozpoznat základní vizuální a prostorové kvality budovy
2. Popsat Wrightovo přesvědčení o vztahu architektury a krajiny
3. Vysvětlit, co Wright myslel organickou architekturou a jak to souvisí s domem Kaufmanna
4. Analyzovat prostorovou strukturu domu a jednotu spojenou z několika částí
5. Vyjmenovat materiály použité při stavbě a jejich význam ve struktuře
6. Podat vlastní reakci na budovu

Výhody výkonových cílů

1. Jsou pozorovatelné a měřitelné
2. Jsou srozumitelné pro žáky i učitele
3. Specifikují chování a výkon žáků
4. Vyjasňují myšlení a plánování
5. Usnadňují evaluaci a hodnocení

Nevýhody výkonových cílů

1. Činí z učení technickou disciplínu
2. Z pochopení dělají výkon
3. Zdůrazňují pouze pozorovatelné aspekty výchovně vzdělávacích procesů
4. Atomizují učivo na malé celky
5. Nepodporují otevřenost, náhodu a tvořivost

Jak vytvářet výkonové cíle?

1. Rozhodněte, jestli je výkonový cíl vhodný pro danou učební situaci, kterou plánujete
2. Zvažte relevantní kontextové vlivy
3. Specifikujte v patřičných infinitivech, kdo bude předvádět daný výkon
4. Stanovte výsledek úkolu
5. Upřesněte podmínky, za kterých mají žáci úkol vykonávat
6. Stanovte minimální míru, kterou musí žáci splnit, aby uspěli

Chybně formulované cíle výuky

- Druhá světová válka
(Cíl není téma)
- Seznámit žáky s dějinami druhé světové války
(Příliš obecný cíl)
- Vysvětlit druhou světovou válku
(Cíl se zaměřuje s popisem činnosti učitele)

Shrnutí: Požadavky na cíle výuky

- Explicitní stanovení cíle výuky
 - pro učitele
 - pro žáky
- Spojit cíl vyučované hodiny s kurikulem ročníku
- Cíl rozdělit na primární a sekundární
- Adekvátní schopnostem studentů (ZNV)
- Shrnout splnění cíle na konci výuky